

Інститут кураторства в умовах євроінтеграційних процесів сучасної вітчизняної вищої школи

О.П. Шароватова, канд. пед. наук

Національний університет цивільного захисту України

Євроінтеграційні процеси вітчизняного суспільства щодо підготовки конкурентоспроможних фахівців висувають нові вимоги до організації виховної роботи у вузі. Однією з прогресивних складових у цьому питанні виступає інститут кураторства.

Сьогодні під виховною роботою у вузі найчастіше і переважно розуміють позанавчальну діяльність, тобто заходи, орієнтовані на організацію дозвілля студентів. Однак виховання, поряд з навчанням, є одним з компонентів освіти, сутність якого полягає у розвитку особистості того, кого навчають. Отже, виховна діяльність повинна бути присутня не тільки у позанавчальній роботі, але і, перш за все, у навчальному процесі.

Виходячи з цього, визначення місії викладача вищої школи слід сформулювати не лише як транслятора знань, але й як активного агента виховання студентів у вузі, який цілеспрямовано сприяє їх культурному зростанню, формуванню певного досвіду в різних ситуаціях.

Не слід розуміти діяльність куратора однозначно, як інформуючу чи контролюючу. У куратора багато функцій (інформативна, організаційна, комунікативна, контролююча, творча), які відповідно окреслюють коло його обов'язків. Лише остання, творча функція припускає не стільки обов'язки куратора, скільки його бажання бути залученим у події життя студентської групи зсередини. Функція ж контролю, при її зловживанні, може зумовити протистояння або конфлікт студентів і куратора.

Практика доводить, що питання з приводу академічних проблем студентів успішніше вирішує куратор, оскільки саме він знає групу і окремих студентів краще, ніж інші викладачі, які викладають навчальні курси протягом одного року або лише семестру.

Отже, будучи посередником між студентами і складною структурою життєдіяльності вузу, педагог, який виконує функції куратора студентської групи, - це, перш за все, наставник, у сучасному розумінні - менеджер - той, хто використовує ресурси і внутрішній потенціал інших людей для досягнення конкретних цілей.

Роботу куратора як вид професійно-педагогічної діяльності визначають такі характеристики, як цілеспрямованість і

вмотивованість. Однак основною її характеристикою є продуктивність. Отже, в освітньому процесі вузу необхідним є дотримання певних умов, за яких виховна робота буде ефективною. Серед них: надійна й охоплююча всіх студентів діагностика ефективності їх професійно-особистісного розвитку, систематичний моніторинг рівня сформованості найважливіших особистісних і професійних якостей майбутніх фахівців; реальна диференціація та індивідуалізація професійного виховання, заснована на результатах моніторингу професійно-особистісного розвитку студентів; обізнаність куратора щодо вікових психофізіологічних особливостей студентів, їх потреб і мотивацій, особливостей міжособистісної взаємодії і психології навчальної групи; пред'явлення майбутнім фахівцям еталонів, зразків, які задають планку вимог студента до себе як представника певної професії; забезпечення реальних умов самооцінки для порівняння себе з іншими, формування на цій основі власних перспектив професійного та особистісного зростання; бачення і розуміння студентом динаміки позитивного та стійкого професійно-особистісного розвитку, самооцінювання щодо наближення до обраного ним самим еталону; пропонування ряду варіантів соціально корисної професійно-орієнтованої практичної діяльності; сприяння включенню кожного студента у соціально-корисну діяльність, заняття творчих колективів та громадських об'єднань, роботу різних клубів, об'єднань і загонів; створення реальної можливості і стимулів для активної взаємодії майбутнього фахівця з культурою та мистецтвом, освоєння ним кращих зразків художньої творчості, осягнення культури і т.ін.

Оцінку якості участі викладачів у виховній роботі можна визначати за певними показниками, серед яких: кураторство або наставництво як наукове керівництво; організація відвідування музеїв, виставок, театрів, кінотеатрів, проведення круглих столів і т.п. на рівні групи, курсу, факультету, гуртожитку, вищого навчального закладу; організація для студентів гуртків дозвіллевого характеру, клубів за інтересами, наукових гуртків, наукових або предметних олімпіад, секцій і т.п.; підготовка студентів для участі у творчих конкурсах, олімпіадах, спортивних змаганнях на рівні вузу, міста, області (міжнародних); участь студентів кураторської групи у спортивно-масових і культмасових заходах, що проводяться на рівні вузу, міста, області, країни, в організації санітарних та екологічних акцій (днів довкілля) у вузі; висвітлення цих заходів та публікації викладачів з проблем виховання молоді у ЗМІ; участь викладачів у розробці методичних посібників, інформаційних буклетів з проблем організації виховної роботи у вузі; відсутність серед студентів кураторської групи

випадків порушення правил внутрішнього розпорядку вузу, адміністративних та кримінальних правопорушень; профорієнтаційна робота викладачів з майбутніми абітурієнтами.

Важливо наголосити, що запорукою успіху кураторської роботи викладачів слід визнати зацікавленість адміністрації вузу у цьому виді діяльності і запобігання її формалізації. На наш погляд, сьогодні необхідним є певний відбір кураторів із загального числа науково-педагогічних працівників вищої школи, адміністративні заходи щодо їх мотивації і зацікавленості, механізми ефективного навчання та контролю діяльності викладачів-кураторів.

Література

1. Записная книжка куратора студенческой группы: методические рекомендации по организации воспитательной деятельности куратора / О.В. Гришаев, М.В. Щербакова. – Воронеж: Издательско-полиграфический центр Воронежского государственного университета, 2009. – 134 с.